

ĐIỀU KHOẢN THAM CHIẾU

Tên hoạt động (theo đề xuất dự án)	Đánh giá tác động của công nghệ (máy thu gom) và công nghệ số (ứng dụng di động) tới sinh kế của người thu gom phế liệu tự do tại TP. Hồ Chí Minh
Thời gian triển khai	3/2/2025 – 31/5/2025
Loại hợp đồng	Hợp đồng tư vấn
Địa bàn triển khai	Thành phố Hồ Chí Minh
Báo cáo cho	Điều phối viên và Giám đốc Sáng kiến P3CR

I. THÔNG TIN CHUNG

Sáng kiến “Doanh nghiệp, Cộng đồng và Người tiêu dùng tiên phong có trách nhiệm giảm thiểu rác thải nhựa” (P3CR) là 1 trong 6 sáng kiến thuộc dự án “Giảm thiểu ô nhiễm” do Cơ quan phát triển quốc tế Hoa Kỳ tài trợ, thông qua tổ chức Winrock International, Bộ Tài nguyên và Môi trường (TNMT) là Cơ quan Chủ quản, Cục Kiểm soát ô nhiễm môi trường là Chủ dự án.

Sáng kiến P3CR được chủ trì triển khai bởi Công ty TNHH Hỗ trợ Phát triển Xanh - GreenU (trước đây là Trung tâm Hỗ trợ Phát triển Xanh - GreenHub) với mục đích hỗ trợ tăng cường tính thực thi của hệ thống về Trách nhiệm Mở rộng của Nhà sản xuất (EPR) cho chất thải bao bì nhựa thông qua nâng cao năng lực, cơ chế đối thoại đa bên và các mô hình thí điểm (tại Hà Nội và Thành phố Hồ Chí Minh) hướng tới sự thành công về kinh tế, xã hội và môi trường.

Tại thành phố Hồ Chí Minh, mô hình kết nối chuỗi phân loại – thu gom – vận chuyển – xử lý chất thải nhựa nhằm thúc đẩy việc thực thi EPR đã được triển khai từ đầu năm 2023, thí điểm ở cấp thành phố và cấp quận (Quận Phú Nhuận và Quận 1) và đã đạt được một số kết quả nhất định, bao gồm: tạo kết nối giữa hộ gia đình (người tiêu dùng/người phát thải) và điểm thu gom chất thải nhựa ⇔ người thu gom phế liệu tự do (ve chai) ⇔ Vừa thu gom phế liệu ⇔ nhà tái chế, để thu gom và tái chế chất thải nhựa; kết nối Công ty TNHH MM Mega Market Việt Nam (nhà nhập khẩu) với Công ty cổ phần nhựa tái chế Duy Tân (nhà tái chế) để thúc đẩy thực thi EPR;

Để việc kết nối và thúc đẩy thực thi EPR, Sáng kiến đã phối hợp với Công ty VECA phát triển hai ứng dụng công nghệ: i) ứng dụng kết nối hộ gia đình ⇔ người thu gom phế liệu tự do (tính đến hết tháng 12/2024 đã có 45.000 hộ gia đình, 100 điểm thu gom và 50 người thu gom kết nối trong app VECA); và ii) ứng dụng Vừa hỗ trợ quản lý việc thu mua phế liệu một cách chính thống để tham gia vào chuỗi thực thi EPR (tính đến hết tháng 12/2025 đã có 18 Vừa sử dụng app Vừa). Bên cạnh đó, nhằm thúc đẩy việc giảm thiểu chất thải nhựa, Sáng kiến cùng tổ chức Winrock đã hỗ trợ trực tiếp Saigon Co-op phối hợp với ALTA lắp đặt 13 máy thu gom chai nhựa tại các siêu thị và văn phòng của Saigon Co-op tại TP. HCM (tính tới hết tháng 12/2024, các máy này đã thu gom được hơn 72.000 chai nhựa).

Sự phát triển của công nghệ, đặc biệt là các máy thu gom, đã góp phần tăng cường lượng rác tái chế được thu gom và tự động hóa quá trình này. Tuy nhiên, trong tương lai, những máy móc này có thể đe dọa sinh kế của người thu gom phế liệu vì có thể máy thu gom sẽ thay thế công việc của họ.

Song song đó, việc ứng dụng công nghệ số, như các ứng dụng di động, trong chuỗi thu gom và tái chế chất thải nhựa đã mang lại lợi ích cho người thu gom phế liệu tự do. Họ có thể tiếp cận các nguồn hàng rõ ràng và ổn định, đồng thời theo dõi được dòng chảy của phế liệu từ khâu thu gom đến tái chế. Về lâu dài, điều này giúp giảm thời gian di chuyển để tìm nguồn hàng. Tuy nhiên, công nghệ cũng có thể gây tác động tiêu cực, như giảm nhu cầu nhân công và dẫn đến việc làm bị cắt giảm.

Nhằm đánh giá chi tiết những tác động này, GreenU đề xuất thực hiện **Đánh giá tác động của công nghệ (máy thu gom) và công nghệ số (ứng dụng di động) tới sinh kế của người thu gom phế liệu tự do tại TP. Hồ Chí Minh.**

Dựa trên các phát hiện của nghiên cứu, nhóm nghiên cứu sẽ đề xuất các khuyến nghị để hỗ trợ nhóm thu gom phi chính thức, vừa tận dụng lợi thế của công nghệ nhưng vẫn đảm bảo sinh kế của nhóm thu gom phế liệu tự do, và góp ý chính sách trong hỗ trợ khối thu gom phi chính thức hoặc/và các doanh nghiệp kinh doanh các ứng dụng công nghệ để tránh xung đột lợi ích giữa các bên. Ngoài ra, Sáng kiến có thể đề xuất các ý tưởng khác về giải pháp mới cho cả công nghệ và lực lượng thu gom phi chính thức trong các sáng kiến/dự án trong tương lai. Để triển khai nghiên cứu này, Sáng kiến cần tuyển chuyên gia tư vấn, cụ thể như sau:

II. MỤC TIÊU

- Đánh giá hiện trạng và tìm hiểu xu hướng phát triển của công nghệ trong chuỗi phân loại, thu gom, tái chế chất thải bao bì nhựa tại Việt Nam.
- Đánh giá tác động của công nghệ hỗ trợ thu gom chất thải bao bì nhựa đang được áp dụng tại TP Hồ Chí Minh đến sinh kế của lực lượng thu gom phi chính thức trong chuỗi giá trị tái chế chất thải bao bì nhựa tại TP. Hồ Chí Minh.
- Đề xuất khuyến nghị nhằm giảm thiểu tác động tiêu cực và đảm bảo sinh kế cho nhóm thu gom phi chính thức trong chuỗi giá trị tái chế chất thải bao bì nhựa.

III. PHẠM VI NGHIÊN CỨU

- Địa bàn nghiên cứu: TP. Hồ Chí Minh
- Các ứng dụng công nghệ sẽ được khảo sát: ứng dụng công nghệ di động (app thu gom, phân loại) & máy thu hồi phế liệu (reverse vending machine)
- Các nội dung chính, không giới hạn, bao gồm:
 - Thay đổi trong việc làm hoặc thu nhập, cơ hội tài chính/thiệt hại tài chính do tác động của công nghệ;
 - Khả năng tham gia của người thu gom phi chính thức vào chuỗi giá trị chính thức hoặc hợp tác với doanh nghiệp chính thức;
 - Công nghệ ảnh hưởng tới cách thức làm việc, mức độ nhìn nhận và vị thế của nhóm phi chính thức trong xã hội, mức độ tiếp cận tới chính sách hỗ trợ, quyền lợi.

IV. SẢN PHẨM NGHIÊN THU

- 01 bộ công cụ nghiên cứu được hoàn thiện sau khi có ý kiến góp ý của GreenU và Winrock International (Tiếng Việt)
- 01 báo cáo “Nghiên cứu Đánh giá tác động của ứng dụng công nghệ đến sinh kế của lực lượng phi chính thức trong chuỗi giá trị tái chế tại Thành phố Hồ Chí Minh” được tham vấn và phê duyệt bởi GreenU và nhà tài trợ Winrock International (Báo cáo đầy đủ - Ngôn ngữ: Tiếng Việt; 01 bản dịch tiếng Anh).
- 01 báo cáo tóm tắt (dạng policy brief) - Ngôn ngữ: Tiếng Anh và Tiếng Việt

V. KẾT QUẢ ĐẦU RA VÀ THỜI GIAN DỰ KIẾN

STT	Kết quả đầu ra	Thời gian dự kiến
1	01 báo cáo tiền đề (inception) và 01 Bộ công cụ đánh giá được xây dựng	Tuần 2/ tháng 2.2025
2	01 bộ công cụ đánh giá được thảo luận và thống nhất	Tuần 4/ tháng 2.2025
3	Thông tin định tính và định lượng được thu thập	Tuần 3/ tháng 3.2025
4	01 dự thảo báo cáo nghiên cứu được hoàn thành và gửi lấy ý kiến các bên liên quan	Tuần 3/ tháng 4.2025
5	01 biên bản họp tham vấn Dự thảo báo cáo	Tuần 1/ tháng 5.2025
6	01 báo cáo nghiên cứu cuối cùng và tóm tắt nghiên cứu được chia sẻ rộng rãi	31/5/2025

VI. YÊU CẦU VỀ CHUYÊN GIA TƯ VẤN

Chuyên gia tư vấn có thể là cá nhân hoặc nhóm.

Trưởng nhóm Chuyên gia tư vấn phải đáp ứng được các yêu cầu sau:

- Có bằng thạc sỹ trở lên và có ít nhất 10 năm kinh nghiệm trong các lĩnh vực liên quan như xã hội học, kinh tế, môi trường.
- Có kinh nghiệm, hiểu biết về hệ thống thu gom, phân loại và tái chế chất thải rắn và hệ thống về Trách nhiệm mở rộng của Nhà sản xuất là một lợi thế.
- Ưu tiên những ứng viên đã từng tham gia các dự án nghiên cứu, khảo sát tương tự và có khả năng phân tích sâu dữ liệu từ khảo sát.
- Có thời gian và cam kết tham gia thực hiện các nhiệm vụ tư vấn theo khung thời gian của GreenU đề ra.

VII. THỜI GIAN THỰC HIỆN

- Nghiên cứu dự kiến thực hiện trong thời gian 04 tháng, từ 3/2/2025 – 31/5/2025

VIII. YÊU CẦU VỀ HỒ SƠ ĐỀ XUẤT: Hồ sơ đề xuất bao gồm:

1. Thư bày tỏ sự quan tâm (không quá 1 trang, trong đó có mô tả vì sao chuyên gia tư vấn phù hợp với nhiệm vụ này).
2. Đề xuất ý tưởng nghiên cứu (Lý do thực hiện nghiên cứu, Mục tiêu nghiên cứu, câu hỏi nghiên cứu, phương pháp nghiên cứu dự kiến, tiến trình và kế hoạch thực hiện nghiên cứu).
3. Đề xuất tài chính cho dịch vụ tư vấn của chuyên gia, báo giá cho toàn bộ quá trình nghiên cứu (bao gồm thuế thu nhập cá nhân)
4. CV của chuyên gia tư vấn

IX. THÔNG TIN NỘI HỒ SƠ

- Hồ sơ đề xuất phải được ký (và đóng dấu nếu là tổ chức) và gửi đến địa chỉ email: chitl@greenu.vn
- Ngày đóng hồ sơ: trước **17h00 ngày 17/1/2025**.